

Ei saa mitte vaiki olla!

Avastasin ühel päeval (18.10.2012, 14.32) Postimehes mingi loo¹, mille juures Rae valla volikogu esimehe laia naeratusega pilt. Lugesin vertikaalis ja avastasin, et mees oma loos demonstreerib oma oskust demagoogitseda, aga teisalt vennike lausa valetas. Seejärel lugesin läbi ka selle loo, millele Laius vastas, Toomas Kasemaa oma². Nüüd püüan kommenteerida teemat mõlema artikli kontekstis.

1. **Võimekusest veelkord.** Usun³, et endise maavanemana (siis ilmselt reformierakonna esindajana) hr T.Kasemaa teab, mida selle võimekuse uuringuga uuriti. Kui ta pole uuringuga lähemalt tutvunud, siis talle teadmiseks, et selle uuringuga ei anta hinnangut muule, kui põhiliselt sellele, kus hinnatav kohalik omavalitsus paikneb. Kindlasti ei hinnata seal kohalikus omavalitsuses töötavate isikute võimekust ega veel vähem nende valitute, kes on mõnekümne häälega saanud volikogusse ja seal upitatud mingi seltskonna omavaheliste sobingute alusel nt volikogu juhtima. Kindlasti teab hr T.Kasemaa, kuidas demokraatia tihti moondub pärast valimisi ning ka „looduslikus mõttes“ võimekas omavalitsuses võib volikogu ja vallavalitsust juhtima pääseda täiesti võimetu seltskond. Kui meie valla puhul üldse rääkida võimekuse kontekstis mingitest otsustest, mis seob võimekuse valla juhtimisega, siis need otsused tehti 2005-2007, kui tabati ära õige hetk vallale kuuluva maa müümiseks ja saadud vahenditega rajati pretsedenditult palju lasteaiakohti⁴, renoveeriti gümnaasium ja ehitati uus kool. Õnneks polnud siis Laiusel ja tema seltskonnal jõudu küünevihha sisse ajamiseks, nende tegevus piirnes vaid igal hetkel tegevuse torpedeerimisega ja sellest foorumis kirjutamisega. Täna on reformarid nad enda paati võtnud ja vald on juba päris palju ka kaotanud. Muuhulgas järjepidevuse lasteaiakohtade loomise osas.
2. **Usun, et tegelikult T.Kasemaa teadis**, kuhu elama asus ja toona ta nägi, kuidas vald rajas uusi lasteaiakohti ning tal tekkis õigustatud lootus, et tema lapski saab oma koha. Paraku meie võimuvahetus 2010 alguses tõi eelpool mainitud seisaku lasteaiakohtade järjepidevasse rajamise ja täna on Laiuse põhjendused suures osas otsitud lalin, mis osavasti maitsestatud „faktidega“, mis teadlikule lugejale nalja teevad ja mõnes osas ka vihastavad, sest tegemist on lausvalega.
3. **Laiuse artiklis alustab ta soigumisega**, et buum tõi kaasa elanikkonna kasvu, mis juba alates 2000 aastast tõi valda juurde 1000 inimest aastas. See ei ole tõde. Tõsi on, et juba eelmisel sajandil algasid valglinnastumise protsessile omased liikumised, mida tõepoolest ei osatud ohjata, sest esialgu ju oli kõik paberil ja tundus ilus. Keegi ei osanud ette näha, mis juhtub siis kui hakatakse kehtestatud arendusi realiseerima. Ka seadusandlus ei näinud ette võimalusi, kuidas sundida arendajaid rajama elukeskkonda ja mitte ainult maju ja kortereid ehitama. Keskkonna alla kuuluvad muuhulgas ka erinevad pehmete tegevustega seotud objektid, nt

---

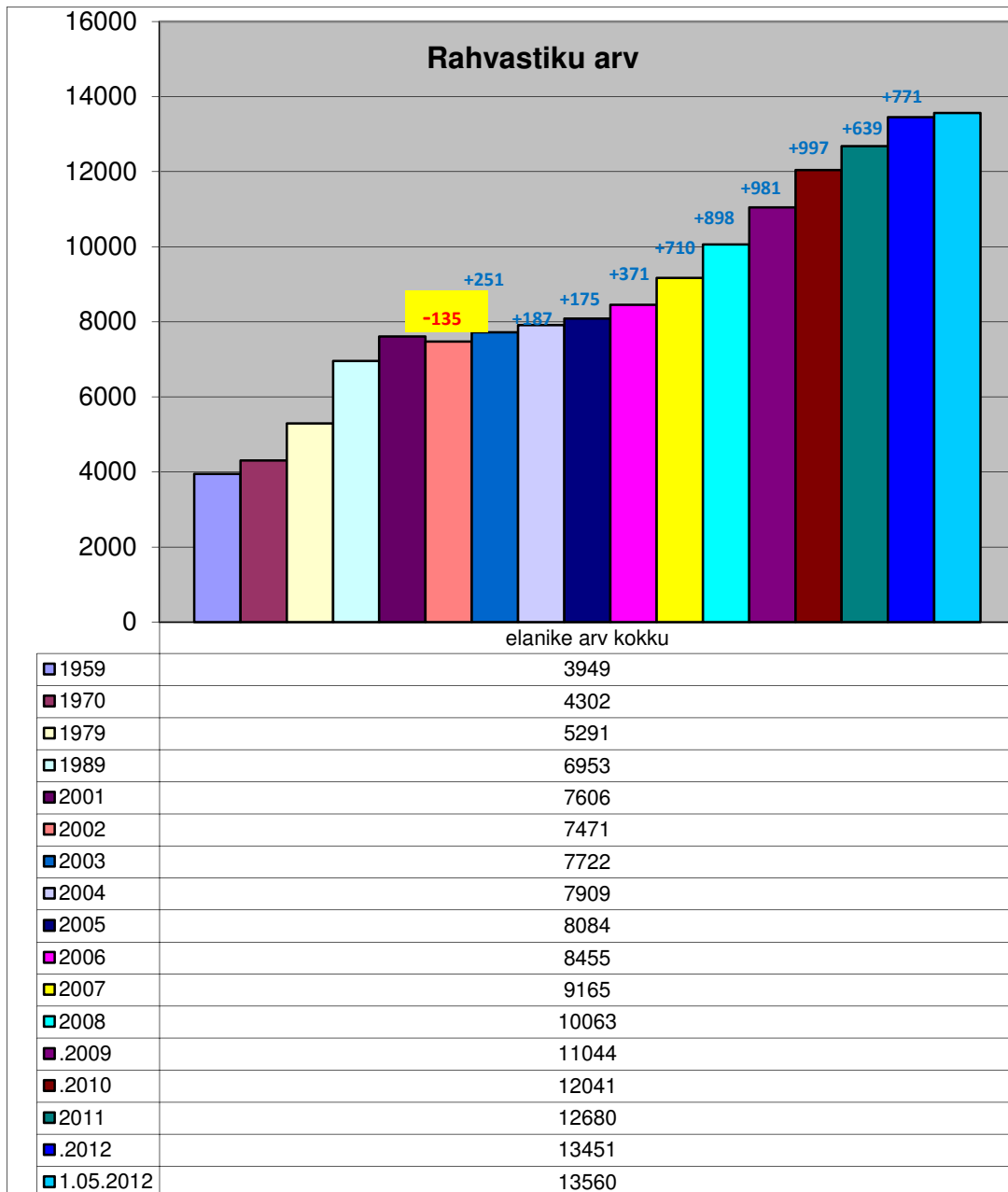
¹ <http://arvamus.postimees.ee/1010798/agu-laius-rae-vald-tegutseb-eelarve-piirides/>

² <http://arvamus.postimees.ee/1010638/toomas-kasemaa-lapsevanema-elu-voimekaimas-omavalitsuses/>

³ Sõnakasutus meelega niisugune, sest ma ju ei tea, mida ta tegelikult teab või mitte, seega ma usun, et ta seda teab☺

⁴ Tõi meile 2008 ka lastesõbraliku valla tiitli

lasteaiad. Alates 2007 aastast on Harjumaal Rae vallavalitsuse vedamisel töötatud välja süsteem, kuidas kaasata arendajad, sõltuvalt arenduse suurusest, osalema sotsiaalse infra rajamisel. Kuid seadusandlikult hoobasid siiski pole ja neid asju sai ajada vaid läbi lepingute. Muide perioodil 2005-2009, mil Laius istus volikogu opositsioonis, töötas ta pidevalt vastu sellele, et arendajatega selliseid kokkuleppeid sõlmida. Järgnevast jooniselt näeme, et Laius hämas elanikkonna kasvu iseloomustavas osas.

Mis järeldusi võib sellest joonisest teha? Mitmeid.

- Teame, et olles heas asukohas, oli vallas arendamine aktiivne juba aastatel 2002 (vähemalt mina saan seda väita, sest minu poliitiline karjäär volikogu liikmena algas 2002), kuid näeme, et registreeritud kodanike arv kasvas vaevaliselt. Kuskil pole seda

1000 elaniku võrra keskmist kasvu, millest sonib Laius. Me meelitasime kodanikke registreeruma, panime välja igakuulisi auhindu, mille loosisime välja registreerujate vahel, aasta lõpus olid peaaühinnad (telekas, 5000 eeku jne). Erilist edu ei saavutanud. Edu hakkas registreerimise osas tulema siis, kui nähti reaalselt tegevust kitsaskohtade likvideerimiseks.

- Kuigi me ju alustasime juba 2004 erinevate eeltöödega, sh ka vahendite hankimisega, ka rääkisime sellest pidevalt, aga usk inimestesse tuli siis, kui kopad maha löödi.
- Hüppeline kasv toimus 2006 (just siis oli näha, et Jüri gümna valmis), mis graafikul kajastub 2007 numbriga tulba juures, sest tabelis on andmed 01 jaanuari seisuga.
- Sealt edasi nähti, et 2007 alustati Õie lasteaiaga ja Taaramäe laiendusega – rahvaarvu kasv tõusis silmnähtavalt.
- 2009 lisandus Peetri ja ka kasv registreeritud kodanike hulgas jätkus.
- Täna kasv jälle väheneb, sest nähakse, et paar aastat pole peale mulina midagi toimunud.
- Nüüd siis Lagedi ja Peetri laiendused lähevad (kuigi jõhkralt seadust rikkudes ja eesmärgiks on avalik raha oma firma kaukasse kantida), eks näeme kas registreeritute arv kasvab.

Seega on registreerimise kasv seotud reaalselt (meie noore keskmise vanusega elanikkonna puhul) lasteaiade ja/või koolikohtade tekkega.

Ja joonist jälgides saab igaüks teha järelduse Laiuse demagoogitsemise osas – 1000 elanikku aastas, no anna kannatust. Siis oleks meil täna registris juba ca 20 000 elanikku☺

4. **Laius valetas erainvestori huvi puuduses.** Nii võib tõesti öelda, et rahva arvu kasvuga liialdamine oli demagoogiline üldistus, siis erainvestorite huvi puudus on täielik vale <http://www.raivouukkivi.ee/files/File/foorumisse.pdf> Sellelt lingilt saab lugeda ühte lugu Järvekülla lasteaiade rajamise soovist erainvestori poolt. See lasteaiad oleks võinud valmida juba 2010 sügiseks, kuid kindlasti oleks ta valmis olnud 2011 sügiseks. Erainvestoril oli suur huvi (muide on tänagi), aga VALD EI SOOVINUD SEDA ABI. Nüüd lugeda Laiuse soigumist, et huvi puudub jätab mulje nagu Laius irvitaks rahva üle, mõnitaks pööblit ... või on mees nii seniilne, et ei mäleta lähiminekku. Muide 2010 aastal prognoosis see erainvestor, et ta ehitab välja selle 120-kohalise lasteaiade ca 30 miljoni krooniga, mis on ca 1,9 miljonit eurot
5. **Laius kelkis mudilasetoetusega.** Seda kelkimist saab võtta vaid tähelepanu kõrvale juhtimisena teemast. Tegelikult ei aita see toetus mitte kedagi ja tegemist on vaid ja ainult raha tuulde lennutamisega (lennukilt külvi), mis ei tooda mingit lisaväärtust. Tegelikult peavad vallajuhid ikka iga sendi kulutama maksimaalselt suure kasuga (mitte ärilise kasuga, vaid avaliku hüvelise kasuga). Saaks rääkida võrdsest kohtlemisest, kui see summa oleks vähemalt nii suur kui on toetus neile vanematele, kes oma lapsele on koha leidnud eralasteaias (võrdne munitsipaalasteaiade kohamaksuga).

Seoses selle mudilasetoetusega on kaks tähelepanekut, mille teadmine peaks Laiuselt irve näolt viima ja mitte lubama kelkida raha tilde loopimisega:

- 2010 sügisest kuni 2012 (eelarve kohaselt) välja makstav mudilasetoetus on 942336 eurot, seega oleme tulude visanud pool 120-kohalist lasteaeda;
- Selle toetuse väiksus ei aita raskes olukorras olevaid vanemaid, sest tasub vaid vaadata palju maksab lastehoid või tasuline laseteaed, siis tehakse kõik, et leida kasvõi kuskil kaugel Tallinna nurgas endale lasteaia koht ja mitte võtta seda närust toetust. Seda tõestab ka valda sisseregistreerimise langus

Need olid siis minu tähelepanekud Postimehes ilmunud arvamuste vahetuse osas.

T.Kasemaa nurin on igati põhjendatud, kuigi selle nurina sidumine võimekuse tiitliga pole ehk kõige parem, aga poliitilise satiiri mõttes asjakohane.

Agu Laius on aga järjekordselt tõestanud oma demagoogilisi oskusi, aga tegelikult ka oma üleolevat suhtumist rahvasse. Samas mida niisuguselt tahtagi, kes alles mõni aeg tagasi jutlustas ülimast demokraatiast, kus vallavanem peaks olema erapooletu ja sisseostetud spetsialist, kuid võimu maitse suhu saanuna kõik unustanud on ning isegi enam veel – teeb ettepanekuid korruptsioonisüüdistusega lahkuma sunnitud vallavanema premeerimiseks maksumaksja raha eest või lastes end valida koalitsiooni tegevuse üle järelevalvet teostava komisjoni esimeheks, mis demokraatia mõttes on 180 kraadine taganemine. Mida sellisest kahestunud isikust ikka loota saab?

Raivo Uukkivi

Volikogu liige ja Rae valla juht aastatel 2004-2010